

ARENDAL KOMMUNE

Evaluering av flyktingarbeidet i Arendal

Presentasjon i bystyret 20. juni 2013

Mandat

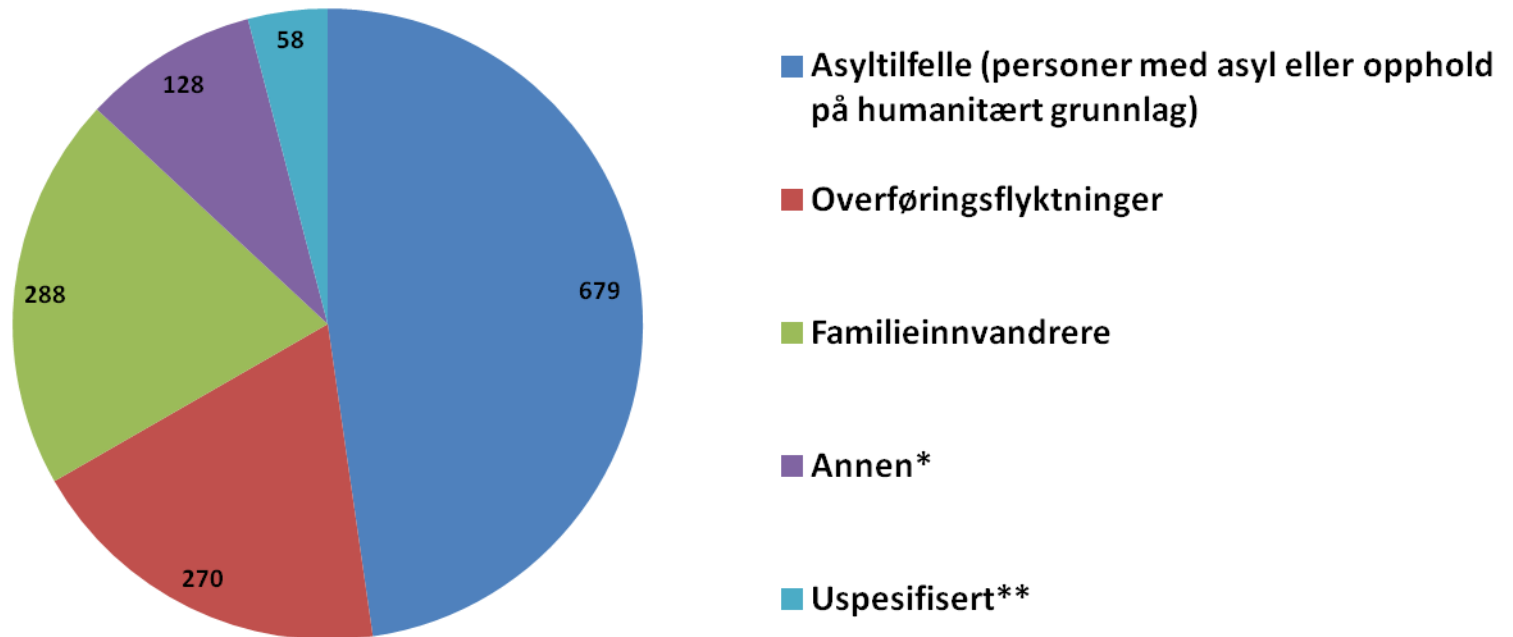
- Evaluering av resultatet av flyktingarbeidet i kommunen i forhold til vellykket integrering i lokalsamfunnet.
- Utredning av 11 spørsmål, jf. Bystyresak i september 2012:
 - *1. Hvordan og hvor bor flyktingene?*
 - *2. Hvordan er resultatet av språkopplæringen?*
 - *3. Hvordan fungerer opplegget ved mottaksskolene?*
 - *4. Hva er resultatet av arbeidstrening/tilvenning (hvor mange er i arbeid etter f.eks. 1, 3, 5 og 10 år, og hvor mange må fortsatt ha sosialhjelp)?*
 - *5. Hvordan er utviklingen av sosialt nettverk etter 1, 3 og 5 år?*
 - *6. Hvordan går det med enslige mindreårige flyktinger?*
 - *7. Hvor mange barn fra flyktingfamilier går i barnehagen i % av alle?*
 - *8. Hvordan er utviklingen for kvinnene m.h.t. likestilling og språk?*
 - *9. Er det særlige helsemessige problemer blant flyktingene?*
 - *10. Hvor stor andel av flyktingungdommen fullfører VGS?*
 - *11. Hvordan inkluderes flyktinger i frivillig arbeid og organisasjoner?*

Bosetting av flyktninger – Hvorfor?

- Humanitært ansvar og etisk riktig:
 - Kommunen har en humanitær forpliktelse til å bistå flyktninger.
 - FN`s menneskerettighetserklæring og flyktningkonvensjonen ligger til grunn for kommunens innsats overfor flyktninger.
- Mer mangfoldig samfunn:
 - Lærer oss å være bevisst på vår egen rolle i samfunnet.
 - Lærer oss å respektere forskjellene i samfunnet.
- En viktig ressurs:
 - Gir arbeidskraft og skaper arbeidsplasser: tilfører skatteinntekter.
 - Kommer også andre innvandrergupper i kommunen til gode.

Antall personer med flyktningbakgrunn, etter flyktningstatus pr. 1 . Januar 2012 (3,3 prosent av totalbefolkningen)

* Krigsflyktninger med familier hovedsaklig fra Bosnia-Hercegovina som har fått opphold etter vedtaket «kollektiv beskyttelse».

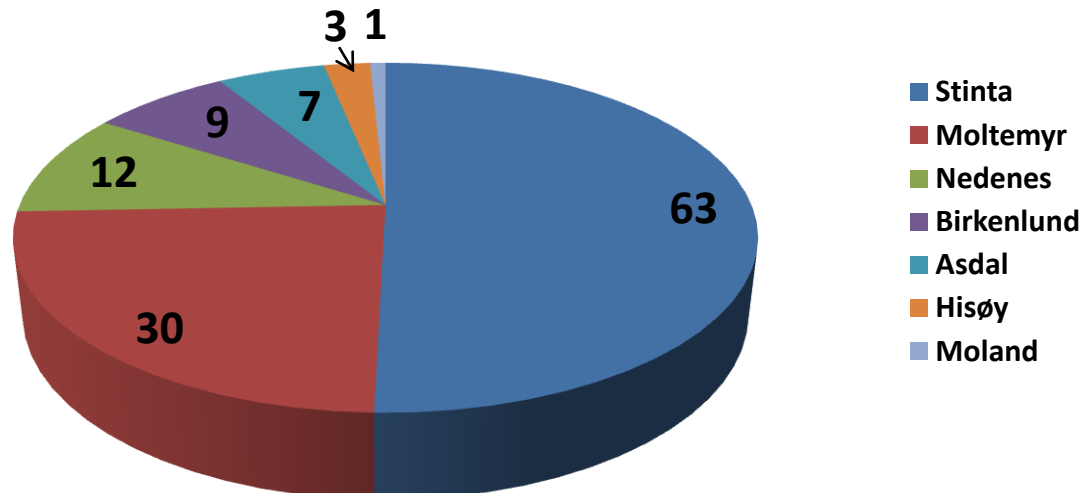
** Mangler opplysninger

Sp. 1: Bolig

- Generelt ingen mangel på boliger til nyankomne flyktninger i Arendal, selv om leilighetstilgangen i markedet svinger en del. Færre flyktninger som tas imot og nedleggelse av asylmottaket i 2012.
- De fleste boliger til nyankomne flyktninger ligger i sentrumsområdet. Nærhet til forskjellige tjenester er en viktig og stabiliserende faktor for denne gruppen + transportkostnader.
- Ofte store familier som etter 5 års perioden står på listen til kommunal bolig.

Antall kommunalt innleide og eide boliger pr. 6.05.2013, totalt 125 boliger

Sp. 2: Resultat av norskopplæringen

- Tilfredsstillende resultater for 2012 sammenlignet med tallene på landsbasis.
- Sammenlignet med det totale resultatet på voksenopplæringen, scorer introduksjonsprogramdeltakere omtrent likt når det gjelder norskprøve 2 muntlig og skriftlig.
- Scorer en god del lavere når det gjelder norskprøve 3 muntlig. Ingen meldt opp til norskprøve 3 skriftlig.
- Utdanningsnivået blant elever med flyktningsbakgrunn har sunket. Gjenspeiler resultatene.

Resultat norskprøver for introduksjonsprogramdeltakere og voksenopplæring totalt		
Norskprøver	Introdeltakere	Voksenopplæring totalt
N2 muntlig	89 %	91 %
N2 skriftlig	57 %	56 %
N3 muntlig	50 %	66 %
N3 skriftlig	-	61 %

Sp. 3: Opplegget ved mottaksskolene – Mottaksskoler vs. Ikke mottaksskoler

- Egne mottaksskoler: mest kostnadseffektive og det beste undervisningstilbudet.
- Bedre ressursutnyttelse og forebygging av manglende grunnleggende begrepslæring.
- Lavere kostnad sammenlignet med andre elevgrupper som har et vesentlig behov for tilpasset opplæring.
- Konsekvens: mange flytter nærmere mottaksskolene.
- Ved segregert tilbud må det bygges opp et godt system.
- Arendal kommune har lavere kostnader enn Kristiansand kommune som har et segregert tilbud.

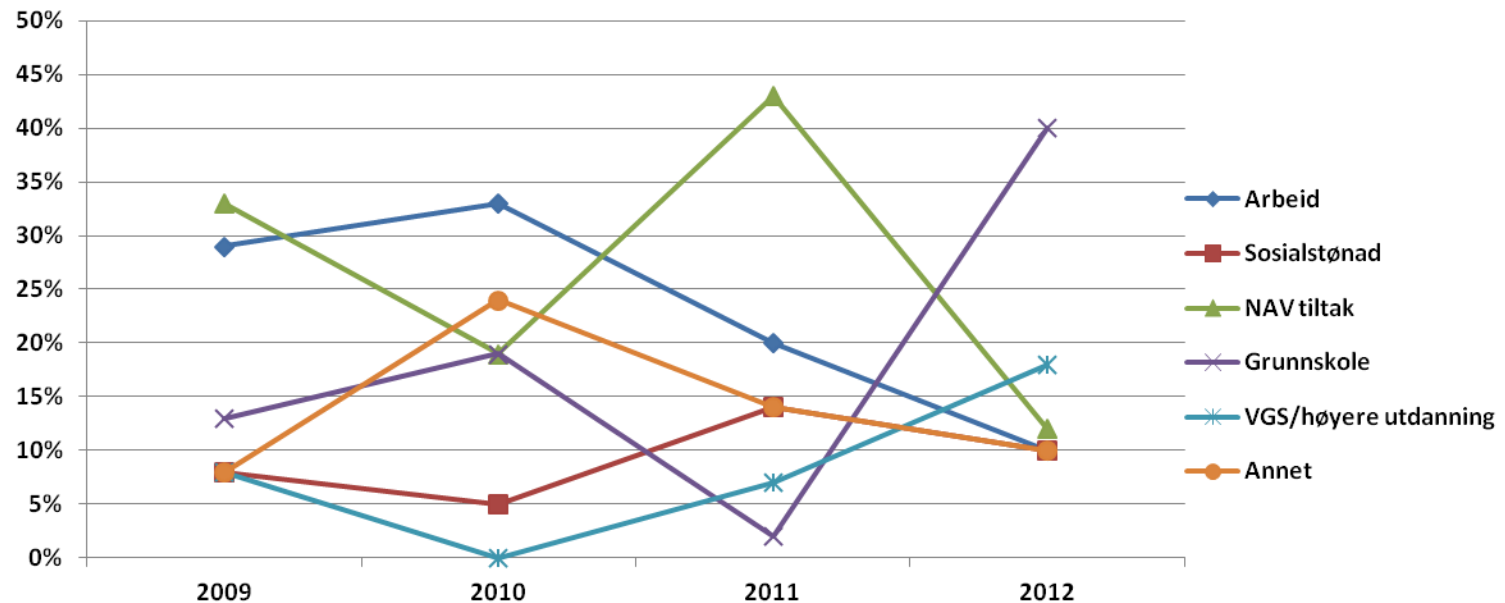
Sp. 3: Opplegget ved mottaksskolene

- Stinta skole: cirka 7 % med flyktningbakgrunn (500 elever totalt høsten 2012).
- Moltemyr skole: cirka 10 % med flyktningbakgrunn (454 elever totalt høsten 2012).
- Forskjell i opplegget, men begge skoler har et stort fokus på kvalitet og langsiktighet.
- Moltemyr skole: elever med samme behov blir samlet i en gruppe:
 - Investering i elevenes framtid.
 - Forebygging av eventuelle problemer.
- Stinta skole: alle elever tilhører «normale» klasser:
 - Følger sin klasse når de ikke har norskundervisning.
 - Er sammen med jevnaldrende, skaper tilhørighet.
- Forskning viser at det tar mellom fem og syv år å lære seg et språk. Mange har behov for mer enn de 1,3 timer de har rett til.
- Midlene er ikke lenger øremerket: fører til utfordringer når skolene skal lage et godt tilbud for minoritetsspråklige elever.

Sp. 4: Overgang til arbeid – etter 2 år

- Etter 2 år: få introduksjonsprogramdeltakere i Arendal har kommet seg ut i jobb i perioden 2009 – 2012. Mange som tar grunnskoleopplæring. Dette er positivt for kommunen: kompetanse.
- Mulige årsaker: deltakernes skolebakgrunn sett i sammenheng med situasjonen på det lokale arbeidsmarkedet.
- Etter 5 år: få som mottar sosialhjelp.
- Utfordring for kommunen: redusere gapet mellom utdanningsnivå og behovene på arbeidsmarkedet.

5. Det sosiale nettverket, integrering i kvardag og fest

Sp. 5 Utviklingen av det sosiale nettverket

- Daglig sammen med andre via jobb, voksenopplæringen, (språk)praksis, skole, treningssenter, frivillige organisasjoner, kirken og moskeen.
- Ikke noe problem å bli kjent med andre innvandrere. Utfordringen er å bli kjent med nordmenn.
- De som har et norsk nettverk: jobb, skole, kirke, fritidsaktiviteter, barna og deres arenaer.
- Lettere når man har barn.

Sp. 6 Enslige mindreårige flyktninger

- 43 ungdommer mellom 17 og 20 år som får oppfølging (pr. 18. februar 2013).
- Skole er hovedmålet for denne gruppen.
- 6 ungdommer går på videregående skole og ca. 30 stykker går på grunnskole. De nyeste, ca. 5 stykker, går på språkopplæringen.
- Tett oppfølging av både grunnskole og videregående . Klarer å gjennomføre grunnskole. Ingen har så langt falt ut av videregående.
- Omtrent halvparten har en deltidsjobb og i fjor sommer hadde alle tilbud om sommerjobb.
- Integrering i lokalmiljøet er vanskelig: få som har norske kontakter. Ikke lett å få dem med på fritidsaktiviteter. De som har et norsk nettverk: jobb.
- En del har fått utslag av posttraumatisk lidelse. Noen trenger oppfølging over lengre tid.

Sp. 7: Barnehageplass for flyktningfamilier

- Ingen statistikk over antall flyktningbarn i barnehagene i Arendal.
- Ofte sentrumsbarnehager disse barna går i og barnehager som ligger i nærheten av mottaksskolene.
- Ingen kontinuerlig opptak. Hovedopptaket er i august. Noen barnehager tar imot ved ledig plass.
- Kan ta opp til et halvt år før flyktningfamilier får barnehageplass.
- Uheldig for både foreldrene og barna. Barn trenger å sosialisere seg på lik linje med foreldrene.
- Påvirker oppstarten av introduksjonsprogrammet.
- Ofte kvinnen som er hjemme.
- Uheldig for språkopplæringen, overgang til arbeid, integreringen i lokalsamfunnet.

Sp. 8: Flyktningkvinner: utvikling av likestilling og språk

- Kvinner med flyktningbakgrunn opplever å ha langt flere rettigheter enn det de hadde i hjemlandet.
- Språkutviklingen av kvinnene er forskjellig: svært ulik bakgrunn når det gjelder tidligere utdanning, livssituasjon og antall språk de behersker.
- Kvinner med ingen eller liten skolebakgrunn og kvinner med store omsorgsoppgaver bruker lengre tid.
- Norsk oppleves som vanskelig å lære.
- Lære norsk på skolen kan være en vanskelig måte å lære seg norsk på for kvinner som aldri har gått på skolen i hjemlandet.
- Det er en prosess: kulturen noen kvinner har med seg forhindrer at de benytter seg av de muligheter som finnes.

Sp. 9: Helse

- Posttraumatisk stress mest forekommende helseplage. Kan medføre angst, depresjon, søvnløshet. Somatiske symptomer særlig hos kvinner: hjerteproblemer, hodepine og muskelsmerter.
- Graden av traumaet avhengig av bakgrunn, ressurser og muligheter i Norge.
- Tidlig behandling og stabilisering vesentlig for å kunne leve et «normalt liv».
- Traumarelaterte diagnoser blant flyktninger ikke overraskende.
- Ressurssterk til tross for posttraumatisk lidelse.
- Utfordring for kommunen: følge opp dem som har behov for oppfølging over lengre tid.
- Samarbeid i kommunen vesentlig for en god oppfølging av flyktninger med helseproblemer.
- Vanskelig å komme ut i jobb eller utdanning i løpet av kort tid når man har en psykisk lidelse.

Sp. 10: Ungdommer med flyktningbakgrunn og fullføring av videregående skole

- Vanskelig å si hvor stor andel av flyktninger som fullfører videregående skole
Inntakskontoret på fylket og videregående skoler mangler oversikt.
- Viktig forutsetning for å fullføre med bestått: grunnskoleopplæringen og norskopplæringen de har før de begynner i videregående. .
- Elever med gode grunnskolerresultater fullfører videregående opplæring i langt større grad.
- De som har vært gjennom grunnskoleavdelingen på voksenopplæringen klarer seg stort sett bra. Flere studerer på UiA.
- Årsaken til at noen dropper ut: for dårlig skolebakgrunn og manglende samarbeid med VGS.
- Voksenopplæringen jobber opp mot et tiltak som skal forebygge frafall:
 - Prosjekt på Arendal Videregående skole. med to kombinasjonsklasser: grunnskoleopplæring med språkstyrking + hospitering i VG1-klasser i enkeltfag.

Inkludering i frivillige organisasjoner

Sp. 11: Inkludering i frivillig arbeid og organisasjoner

- Mange nyankomne flyktninger deltar aktivt i frivillige organisasjoner.
- De fleste har eller har hatt kontakt med frivillige organisasjoner som en del av deres aktivitetsplan i introduksjonsprogrammet. En mindre gruppe har fått kontakt gjennom venner og naboer.
- Røde Kors og Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA – selvstendig organisasjon som driver diakonalt inkluderingsarbeid) er ukentlig i kontakt med personer med flyktningbakgrunn. Begge tilbyr bl.a. norsktrening.
- Organisasjonene er med på å bygge opp nettverket til personer med flyktningbakgrunn. Jobber med bevisstgjøring av frivillig arbeid/dugnad i Norge.
- Dugnad på skolen/barnehagen viktig arena for alle flyktninger med barn.
- Dugnad og frivillig arbeid knyttet til idrett er en veldig viktig arena for unge flyktninger og foreldre med barn som deltar. Fotball.... Fargerik turnering, Sørfjell og alle andre.
- Det kreves en ekstra innsats for å motivere personer med flyktningbakgrunn til å delta på aktiviteter og i frivillig arbeid. Vanskelig for norske å nå denne gruppen. Må ofte gå gjennom egne landsmenn.

Komiteehandlinga

- ... og så til behandlinga i komiteen
- Ikkje gruppemøte i posisjonen, og komiteen samla seg om ikkje å gi innstilling til bystyret. Vi ventar derfor konkrete forslag frå kvart enkelt parti eller konstellasjonar mellom partia her i dag.

Komiteebehandlinga

- Diskusjonen:
- 1. Rapporten
- 2. Innstillinga